

1 WAT ER GAANDE WAS

De gebalde gloed van een lucifervlam bij daglicht

en de donkere hand van de kelner bewegingloos
als een ornament, de vlam een rechtopstaand blad
dat zich, toen Jenkins zijn sigaret aanzoog, naar hem
toe boog

doordat de trein trager was gaan rijden.

Hij wou maar dat de trein doorreed, hier
midden in de leeuwkleurige sloppenwijk
met z'n kattenpensionstank.

Hij zag, bij de derde klasse, mensen in de treinramen
gaan zitten of voorzichtig naar buiten
springen op hun brede, gevoelloze voeten.

De kelner wuifde het vlammetje uit.

Wilt u iets drinken, meneer?

De vijf zit in de klok.

De kelner stond daar in de koker
van zijn witte hemd, al dan niet
begrijpend. Met een schok

kwam de trein weer op snelheid. Vanzelfsprekend
als water in een glas behield hij zijn evenwicht.

Jenkins blies rook in zijn richting.

*En er is een Engelsman, een Engelse jongen,
meneer, aan boord bij... andere mensen.*

Werkelijk? Wie?

Ik weet zijn naam niet, meneer.

Zeg dat hij naar me toe komt,

en als antwoord op je vraag: ja, breng me een borrel.

De wagon zwart van de lijven.

Frisse geuren van opengespleten vruchten.

Hij stelde vragen en kreeg

een oude man aan het praten, want

hij hield van de zachte slagen

van hun medeklinkers, het geschitter

van tanden, en hij had het geluid

van verzamelde, gewogen

en langzaam uitgesproken gedachten gemist, ideeën

die langzaam in de zon waren ontstaan,

oneindig ver verwijderd van het schorre

geschreeuw, gejengel, gezeur

en gebluf van school.

Het kalmeerde hem. De nobele jukbeenderen

kalmeerden hem.

- 6 De oude man leek op Joseph
van zijn eigen boerderij
die hem altijd wel iets

kleins en levends kon laten zien.
Hij vertelde over zijn zoon in de stad,
het moeizame bestaan, de ambitie.

Toen een kuchje, hij werd op de schouder getikt.

*Pardon, meneer. Meneer Jenkins nodigt u uit
bij hem te komen, met uw welnemen.*

*

Tafels. Lege zitplaatsen. Tafellinnen.
Hier zit je zoals het hoort.

Die Jenkins, hij kende hem nog vaag, had een snor
van tweed:
rood bruin wit garen

Je zult nog wel niet roken.

en haar zo dun en gepommadeerd,
en zo tot in de puntjes glad
dat het wel een lik verf leek.

Je bent nog niet zo lang terug.
Jenkins bekeek de bleke huid van de jongen
met een air alsof hij iets heel slims zei.

*Ik ben vanochtend geland.
En school?*

Klaar. In de herfst ga ik studeren.

Jenkins, die dat niet had gedaan, vroeg niet waar.

*Je laatste zomer. Je had in Engeland kunnen blijven,
weet je. Was misschien beter geweest.*

Tom zei niets, toen: *Ik wilde naar huis.*

Jenkins drukte zijn sigaret

in de asbak tot ze uit was,

de laatste rook krulde langs zijn hand, zijn mouw in.

*Ik neem aan dat je vader je heeft geschreven
over de toestand.*

Tom probeerde zijn blik beleefd

van het uitzicht weer op Jenkins te richten:

Hij heeft het genoemd.

*De toestand is dusdanig, Jenkins boog zich naar
voren*

en liet zijn woorden zachtjes, een voor een los

als bijen uit het vlieggat van hun korf,

dat je daar niet zomaar

met ze zou moeten zitten praten.

Tom knipperde met zijn ogen, vingertoppen op de
tafelrand.

Maar ik heb altijd...

*O, we hebben allemaal altijd, maar de zaken zijn
veranderd.*

*De eed is evengoed gezworen
bij je vaders landgoed.*

Welke eed?

*De rituelen, de beloften:
meedoen of je keel door.*

*Of erger. Hier niet ver vandaan
waren er twee die niet wilden.*

*Aan stukken gesneden, begraven, weer opgegraven
waarna anderen, om ze in het gareel te houden,
werden gedwongen stukken van ze te eten.*

*Een van hen hield het niet natuurlijk en verraadde de
boel.*

Jenkins keek naar Tom, de jongen z'n
vingertoppen nog steeds op de tafelrand,
z'n mond een beetje open, een blos
van angst, de goede, gezonde angst
die hem zou kunnen redden.

*

Jenkins werd afgehaald door Fuller,
die hem naar de auto leidde onder al zwarte bomen.
De eerste sterren prikten tussen de takken,
de twee mannen liepen, zwegen.

In de auto pas, Fuller:

We hebben er nog twee opgepakt.

O ja?

*Ja. De jongens konden zich moeilijk inhouden,
moet ik zeggen, hebben ze nogal
op hun falie gegeven.*

*

Jenkins nam zijn besluit zodra hij zag
hoe ze die gezichten tot moes
hadden geslagen, de zwakke geluiden hoorde
die ze daar op de grond maakten.

Meneer Prior

de jongste daar, in kleermakerszit,
een sigaret tussen zijn trillende vingertoppen,

*neem de heren mee
naar buiten en verlos ze uit hun lijden, alstublieft.*

Prior keek op. De anderen keken weg.
Toen hij ze eenmaal overeind had
en mee naar buiten had genomen,
keken ze elkaar, even, aan.

10 Hij liet ze voor zich uit lopen.
Toen hij hun handen vastgebonden
tegen hun onderrug zag,

werd hij getroffen door een gedachte,
een al te ingewikkelde, volkomen betekenisloze
koortsgedachte:
de gevangen handen van de gevangenen
en hij, de vanger, drie doosjes: hij aan de buitenkant,
binnenin hun handen, gevangenen
van hun eigen lichamen.
Het sloeg nergens op.
Hij plantte zijn stoffige schoenen
in de weke holten van hun knieën
en liet ze knielen
en om er niet bij na te hoeven denken
schoot hij ze één twee
neer, elk opengespleten hoofd viel
weg onder zijn hand.

Toen Jenkins naar buiten kwam keek hij op
en zag dat er nog wat te doen viel:
hij moest met emmer en spons
de twee natte rode sproeivlekken
op de muur van het politiebureau
nog schoonmaken.

*

Thuis. De deur zwaait naar binnen open.
Zijn vader - niet zijn moeder,
een bediende, of zijn zus -
zijn vader, met kleine ogen vochtig van vreugde,
leek het, en dan de verrassing

van het zelden gevoelde scherpe gezicht
tegen dat van Tom
voor een omhelzing van een tel.
Hij stapte met een buiging achteruit,
Kom binnen, kom binnen.

Nippend aan het geurige blauwe zuur
van een gin-tonic
zag hij achter zijn pratende vader
de kamer ineenzakken.
Toen hij binnenkwam was die nog
opgeblazen van verbeelding,
nu werd de kamer veel te snel normaal, concreet,
terwijl zijn vader veel te snel praatte
over neven en nichten, beuzelarijen, prijzen.
Zijn zus kwam binnen
met een van de katten in haar armen.
Ze goot hem uit
op zijn zware voorpoten,
op zijn onwillige tred
om haar broer lichtjes
bij de schouders te pakken en een kus te geven -
haar mond scheef, de zachte botsing
van haar jukbeen tegen het zijne.

Hoe gaat het ermee, Kate?

Hmm, zei ze, en ze keek hem aan.

12 *Waar is mama? Heeft ze zich verstoep?*

Ze is buiten, antwoordde Kate, buiten op het land.

Mama? Zijn vader sloeg zijn benen over elkaar.

*Ja. Kate bleef hem aankijken.
Ik heb een kleine telescoop gekocht,
zei zijn vader, voor de sterren. Wil je hem zien?
Graag. Zo dadelijk. Ik moet... me even opfrissen.
Natuurlijk.*

Een bediende deed de deur achter hem dicht en trok
zich terug.

Tom bleef even staan, daas
van vermoedheid, in de war.

Hij liep naar de badkamer
en keek in het voorbijgaan zijn vaders werkkamer in.
Boeken op elkaar: hij was blijkbaar aan het lezen
geslagen.

Tom stapte naar binnen, hoorde zijn eigen stem
toen plotseling uit het niets een andere kat
de kamer uit liep.

Hij pakte een boek op. Tennyson,
ooit gewonnen op school.

Bureauladen stonden open.

En daar stond de nieuwe telescoop
op z'n drie poten, blik op de vloer.

Wat was er gaande?

Hier; op de trein. En daar

hing dat oude schilderij

op zijn plek aan de muur,

een achttiende-eeuws erfstuk,

een jachttafereel,

de bevroren beweging als een stilstaande klok,

wat hem als kind dwars had gezeten,

vogels op een roomkaaslucht geprikt,
geelbruine bomen, riet, grijs water, de curve
van een hond, de jager die zijn zware weitas
naar huis zeult.